

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อสรุปผลการศึกษา

ในการศึกษาการปฏิบัติงานของกิจการอิสซิงในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ได้ศึกษาถึงแนวปฏิบัติทางการบัญชี การรับรู้รายได้และภาษีเงินได้ที่เกี่ยวข้องกับกิจการอิสซิง ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยนำมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานการบัญชีของสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 29 ว่าด้วยเรื่องของการบัญชีสำหรับสัญญาเช่าระยะยาว สามารถสรุปได้หลายประเด็นดังนี้

1. การบันทึกบัญชีเป็นไปตามที่มาตรฐานการบัญชีได้กำหนดไว้ นั่นคือบันทึกรับรู้สินทรัพย์ และหนี้สินที่เกิดขึ้นตามรายการนั้น ๆ กล่าวคือ จะทำการรับรู้เงินมัดจำตามสัญญาไว้เป็นหนี้สิน ณ วันที่รับเงินมัดจำหรือในวันที่ทำสัญญา จะบันทึกรับรู้ลูกหนี้ที่เกิดขึ้นตามสัญญา ณ วันที่ทำสัญญา บันทึกรับรู้สินทรัพย์ที่ซื้อมาเพื่อการให้เช่า ณ วันที่ทำสัญญาซื้อขายสินทรัพย์กับผู้จัดจำหน่ายหรือผู้ผลิตสินทรัพย์นั้น และบันทึกรับรู้รายได้ดอกเบี้ยที่ยังไม่เกิดขึ้นตั้งไว้ก่อนแล้วจึงค่อย ๆ ทายอดตัดตามอายุสัญญาเช่า

2. เงินมัดจำที่กิจการอิสซิงเก็บจากลูกค้าในวันที่ทำสัญญานั้น กิจการจะรับรู้ไว้เป็นหนี้สิน เนื่องจากเงินมัดจำนี้จะต้องคืนให้แก่ลูกค้าเมื่อสิ้นสุดตามสัญญา โดยจะโอนไปเป็นส่วนหนึ่งของการรับชำระหนี้ในงวดสุดท้าย จึงถือได้ว่ากิจการไม่สามารถที่จะรับรู้เป็นรายได้ของกิจการทันทีที่ได้รับเงินมัดจำนั้น เพียงแต่กิจการเก็บจากลูกค้าเพื่อเป็นหลักประกันว่าลูกค้าจะต้องชำระหนี้ให้แก่กิจการอิสซิงเมื่อถึงกำหนดชำระหนี้ตามสัญญา

3. การคำนวณหาดอกเบี้ยจะทำการคำนวณในลักษณะของสัญญาเช่าการเงินในลักษณะของการให้กู้ยืม คือ จะคิดดอกเบี้ยโดยใช้อัตราคิดลด โดยอาศัยค่าจากตารางมูลค่าปัจจุบันของเงิน 1 บาทที่จะได้รับในแต่ละปี และจะรับรู้เป็นรายได้ดอกเบี้ยของกิจการอิสซิง เมื่อถึงกำหนดชำระหนี้ในแต่ละงวด โดยจะรับรู้ตามเกณฑ์เงินค้าง นั่นคือจะรับรู้เป็นรายได้ทันที โดยไม่สนใจว่ากิจการจะได้รับชำระเงินตามสัญญานั้นเรียบร้อยแล้วหรือไม่

4. ถ้าหากผู้เช่ามีการผิดนัดชำระหนี้ค้างงวดตามสัญญา กิจการก็จะมีการคิดเบี้ยปรับส่วนเพิ่มจากจำนวนเงินที่ค้างชำระนั้นด้วย ซึ่งจะคิดจากจำนวนหนี้ที่ค้างชำระในแต่ละเดือนนั้น โดยจะมีการคำนวณทบต้นไปเรื่อย ๆ นั่นคือ จะคิดเบี้ยปรับสำหรับเงินแต่ละงวดนั้นเพิ่มไปเรื่อย ๆ ได้แก่

ลูกหนี้ที่ค้างชำระ 1 เดือน กิจการจะคิดเบี้ยปรับตามอัตราที่กำหนดไว้จากจำนวนเงินที่ค้างชำระ เป็นระยะเวลา 1 เดือน ถ้าหากลูกหนี้รายใดค้างชำระ 2 เดือน กิจการจะนำจำนวนเงินที่ค้างชำระ จวดแรกมาคิดเบี้ยปรับตามอัตราที่กำหนดไว้ เป็นระยะเวลา 2 เดือน ส่วนจำนวนเงินที่ค้างชำระใน เดือนที่ผ่านมา จะทำการคิดเบี้ยปรับเป็นระยะเวลา 1 เดือน อย่างนี้เรื่อยไป

5. กิจการลีสซิ่งทำการจดทะเบียนกิจการในรูปแบบของบริษัทจำกัด ดังนั้นจึงถือเป็น บริษัทนิติบุคคลที่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลตามที่กรมสรรพากรได้กำหนดไว้ใน ประมวลรัษฎากร คือ ต้องเสียภาษีร้อยละ 30 จากกำไรสุทธิของกิจการ ซึ่งมีการคำนวณหากำไร สุทธิโดยใช้เกณฑ์เงินค้าง

6. กิจการลีสซิ่งเป็นกิจการที่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามที่ได้กำหนด ไว้ใน ประมวลรัษฎากรอีกด้วย

7. การทำสัญญาในลักษณะที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ เมื่อสิ้นสุดสัญญาเช่า ผู้เช่าจะต้องซื้อ สินทรัพย์ไปเป็นของตนเองเพราะทำสัญญาเช่ากันในลักษณะของสัญญาเช่าซื้อ จึงไม่ต้องคืน สินทรัพย์ไปยังผู้ให้เช่าแต่อย่างใด แต่จะทำการโอนกรรมสิทธิ์กันโดยอัตโนมัติ ณ วันสิ้นสุด ตามสัญญา

ข้อค้นพบจากการศึกษา

จากการศึกษาแนวปฏิบัติทางการบัญชี และการรับรู้รายได้ของกิจการลีสซิ่ง ในเขตอำเภอ เมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีข้อค้นพบดังนี้

1. การทำสัญญาในลักษณะที่ได้จัดทำขึ้นนั้น หากมีการผิดนัดชำระหนี้ กิจการลีสซิ่งไม่ สามารถเข้าไปยึดสินทรัพย์ตามสัญญานั้นกลับมาเป็นของบริษัทได้ทันทีเหมือนกับสัญญาเช่าซื้อ แต่ต้องทำการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากผู้เช่าที่ผิดสัญญานั้น ๆ ก่อน โดยผ่านกระบวนการ ยุติธรรม จนกระทั่งสิ้นสุดคดีความ กิจการลีสซิ่งจะเข้าไปยึดสินทรัพย์ตามสัญญาได้เมื่อมีคำสั่ง ศาลให้สามารถยึดทรัพย์นั้นได้ จากนั้นกิจการก็จะนำเอาทรัพย์สินที่ยึดคืนมานั้นออกขายโดยการ ประมูลต่อไป หากศาลไม่ได้มีความเห็นเช่นนั้นกิจการลีสซิ่งก็ไม่สามารถไปยึดทรัพย์นั้นกลับมา ได้ กิจการก็ต้องรอจนกว่าทรัพย์นั้นจะสามารถขายได้ กิจการลีสซิ่งก็จะได้รับเงินคืนมาตามจำนวน เงินที่ผู้เช่านั้นค้างชำระพร้อมดอกเบี้ยและเบี้ยปรับส่วนเพิ่มด้วยแต่อาจจะได้คืนไม่เต็มจำนวนที่ควร จะได้รับ หากพบว่ามีเจ้าหนี้หลายราย จะต้องทำการแบ่งจำนวนเงินที่ขายทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ นั้น ตามสัดส่วนสำหรับหนี้ของเจ้าหนี้แต่ละรายนั้น ซึ่งวิธีการปฏิบัติเช่นนี้ กิจการลีสซิ่งอาจจะ ต้องเสี่ยงต่อผลขาดทุนที่อาจเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ได้

2. กิจการส่วนใหญ่ มักจะมีปัญหาในเรื่องของเงินมัดจำสำหรับสินทรัพย์ตามสัญญาเช่าที่เก็บจากลูกค้า ณ วันทำสัญญา เนื่องจากเงินมัดจำตามสัญญาเช่าที่เก็บมาจากผู้เช่านั้นอยู่ในลักษณะที่เป็นหนี้สินของกิจการ ซึ่งต้องจ่ายคืนให้แก่ผู้เช่าเมื่อสิ้นสุดสัญญาเช่าถ้าหากผู้เช่ามิได้ผิดสัญญาเช่าแต่อย่างใด ในบางกรณีที่กิจการลิสซิ่งถือเอาเงินมัดจำนั้นไปเป็นส่วนหนึ่งของค่าสินทรัพย์ที่ให้เช่า เนื่องจากได้กำหนดไว้ในสัญญาว่าผู้เช่าต้องซื้อสินทรัพย์ที่เช่านั้นเมื่อสิ้นสุดตามสัญญา ก็จะถือว่าต้องมีการนำภาษีที่เกิดขึ้นตามสัดส่วนของเงินมัดจำนั้นส่งให้สรรพากรด้วย และหากมีการเก็บเบี้ยปรับส่วนเพิ่มจากการผิดนัดชำระหนี้ มิให้ทำการคิดภาษีขายที่ดั่งเกิดขึ้นตามจำนวนเงินที่ได้รับจากการคิดเบี้ยปรับนั้น เนื่องจากเป็นรายได้ที่ไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานปกติของกิจการ ไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มแต่อย่างใด

3. การทำสัญญาในลักษณะที่ให้อยู่ในปัจจุบันนี้ เมื่อสิ้นสุดตามสัญญา ลูกค้าจะต้องซื้อสินทรัพย์ไปเป็นของตนเองเพราะทำสัญญาในลักษณะของสัญญาเช่าแบบกู้อิม จึงไม่ต้องคืนสินทรัพย์ไปให้กิจการลิสซิ่งแต่อย่างใด แต่จะทำการโอนกรรมสิทธิ์กันโดยอัตโนมัติ ณ วันสิ้นสุดตามสัญญา

4. กิจการจะมีปัญหาในเรื่องของการเก็บเงินจากลูกค้าไม่ได้ และไม่สามารถเข้าไปยึดสินทรัพย์ตามสัญญานั้นกลับมาได้ในทันทีที่ลูกค้าผิดนัดชำระหนี้ จึงอาจจะทำให้กิจการประสบกับผลขาดทุนที่อาจเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจทำกิจการลิสซิ่งต้องเลิกกิจการไปในที่สุด

5. การจดทะเบียนของกิจการลิสซิ่ง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีการจดทะเบียนเป็นกิจการที่มีคำว่าลิสซิ่ง แต่มิได้มีการปฏิบัติในรูปแบบของกิจการลิสซิ่งอย่างจริงจัง มีเพียงแต่การปฏิบัติในด้านสัญญาเช่าดำเนินงาน รวมไปถึงจนถึงการให้บริการกู้อิมเงิน ในลักษณะของธุรกิจไฟแนนซ์โดยส่วนใหญ่

6. รายงานทางการเงินที่กิจการจัดทำขึ้น มีเพียงงบการเงินเท่านั้น ซึ่งเป็นงบที่จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการนำไปเสียภาษีที่กรมสรรพากร ไม่ได้จัดทำรายงานอื่น ๆ ที่เป็นไปตามความต้องการของผู้บริหาร เป็นงบที่จัดทำตามแบบที่กรมสรรพากรกำหนด ไม่ได้มีการแยกรายละเอียดในแต่ละสาขาว่าสาขาใดมีกำไรมากหรือน้อย หรือเกิดผลขาดทุน ซึ่งทำให้ผู้บริหารไม่สามารถนำไปใช้เพื่อตัดสินใจในการบริหารงานได้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการดำเนินธุรกิจของกิจการลีสซิ่ง มีการดำเนินงานในลักษณะของทำสัญญาเช่าในลักษณะสัญญาเช่าดำเนินงานมากกว่าสัญญาเช่าการเงิน เนื่องจากกิจการมีเงินทุนไม่มากพอ คือมีเงินทุนจดทะเบียนประมาณ 20 – 50 ล้านบาท จึงไม่สามารถที่จะจัดตั้งเป็นกิจการลีสซิ่งอย่างเต็มรูปแบบที่ควรจะเป็นได้ จึงควรที่จะมีการร่วมทุนกับต่างชาติ เพื่อระดมเงินทุนมาลงทุนในกิจการให้มากขึ้น เพื่อปรับไปสู่กิจการลีสซิ่งอย่างเต็มรูปแบบ คือ เพื่อให้มีเงินทุนจดทะเบียนและเรียกชำระแล้ว 60 ล้านขึ้นไป ตามที่มาตรฐานการบัญชีกำหนดไว้ และเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับธุรกิจต่าง ๆ ที่มีเงินทุนไม่มากพอที่จะลงทุนในการขยายกิจการเพื่อหารายได้เข้าสู่ประเทศให้ได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งถ้าหากมีการเพิ่มจำนวนกิจการลีสซิ่งแล้วธุรกิจต่าง ๆ ที่มีความต้องการสินทรัพย์ใหม่ ๆ เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตของกิจการ ซึ่งอาจจะส่งสินค้าเหล่านั้นออกนอกประเทศ ก็สามารถที่จะเพิ่มรายได้ของประเทศให้มากขึ้น มีภาษีเงินได้กลับเข้าสู่ประเทศมากขึ้น เป็นผลดีต่อประเทศต่อไป ผู้ศึกษาขอเสนอแนะข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติทางการบัญชีของกิจการลีสซิ่ง ในจังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

1. เพิ่มการระดมทุนสำหรับกิจการลีสซิ่งให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มแหล่งเงินทุนให้กับธุรกิจที่ต้องการขยายการลงทุน แต่มีเงินลงทุนไม่มากพอที่จะลงทุนได้ เพื่อให้เศรษฐกิจของไทยดีขึ้น
2. กิจการลีสซิ่งควรมีการให้บริการในด้านสัญญาเช่าการเงินให้มากขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อธุรกิจในแง่ของการที่ไม่มีเงินทุนในการซื้อสินทรัพย์มาเพื่อใช้ในกิจการ แต่มีความสามารถในการหารายได้มากพอต่อการดำเนินงาน ก็ควรเปิดโอกาสให้ธุรกิจเหล่านั้นมีสินทรัพย์ไว้เพื่อใช้งานในระยะเวลายาวนาน โดยไม่ต้องทำการซื้อด้วยทุนของตนเอง เป็นการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่กิจการเหล่านี้ จะทำให้กิจการลีสซิ่งมีรายได้เพิ่มมากขึ้นเนื่องจากมีลูกค้าเพิ่มมากขึ้น แต่ต้องระมัดระวังในเรื่องของการเก็บเงินจากลูกค้าไม่ได้ด้วย
3. ในการทำสัญญาเช่า ก็ควรจะต้องมีการทำสัญญาเช่าอย่างรัดกุม เช่นในเรื่องของการผิดนัดชำระหนี้ ต้องมีการกำหนดอย่างแน่ชัดว่า หากลูกค้าไม่ชำระหนี้ตามเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา ผู้เช่าจะต้องเสียเบี้ยปรับส่วนเพิ่มในอัตราเท่าใด ต้องไม่เป็นอัตราลอยตัวตามท้องตลาด อีกทั้งหากไม่ชำระหนี้ที่ค้างชำระนั้นอีก จนทำให้แน่ใจได้ว่ากิจการจะไม่ได้รับชำระหนี้ นั้น ทำให้กิจการลีสซิ่งเสียผลประโยชน์ ก็ให้กำหนดไว้ในสัญญาด้วยว่าจะสามารถยึดสินทรัพย์นั้นกลับมาเป็นของกิจการได้ในกรณีใดบ้าง เนื่องจากว่ากิจการจะไม่สามารถคาดหมายได้อย่างแน่นอนว่าจะสามารถเก็บเงินค่างวดจากผู้เช่าได้ตลอดอายุสัญญาเช่า หากเก็บเงินค่างวดไม่ได้และมีได้กำหนดไว้ว่ากิจการสามารถยึดสินทรัพย์นั้นกลับคืนได้ กิจการก็จะต้องรอให้กระบวนการยุติธรรมของศาล

ดำเนินไปจนถึงสิ้นสุดคดีความต่อกัน แล้วรอคำสั่งศาลว่าจะให้ทำเช่นใดกับสินทรัพย์นั้น ซึ่งอาจจะทำให้กิจการลีสซิ่งไม่ได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับจำนวนหนี้ที่ค้างชำระนั้นก็ได้

4. การจดทะเบียนของกิจการลีสซิ่ง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีการจดทะเบียนเป็นกิจการที่มีคำว่าลีสซิ่ง แต่มิได้มีการปฏิบัติในรูปแบบของกิจการลีสซิ่งอย่างจริงจัง มีเพียงแต่การปฏิบัติในด้านสัญญาเช่าดำเนินงาน รวมไปถึงการให้บริการกู้ยืมเงิน ในลักษณะของธุรกิจไฟแนนซ์โดยส่วนใหญ่ แต่สัญญาเช่าที่จัดทำขึ้นนั้นเข้าเกณฑ์ในลักษณะสัญญาเช่าการเงินในลักษณะให้กู้ยืมเงิน ดังนั้นถ้าในอนาคตกิจการใดที่จะจดทะเบียนในลักษณะของกิจการลีสซิ่ง ควรจะต้องมีการจัดทำสัญญาเช่าทางการเงินให้ถูกต้อง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อธุรกิจต่าง ๆ นั่นคือไม่ต้องไปทำการกู้ยืมเงินจากธนาคาร หรือบริษัทเงินทุนต่าง ๆ ซึ่งจะต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราที่ค่อนข้างสูง และทำได้ยากมากขึ้น เนื่องจากจะต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ยืมนั้น ในขณะที่การเช่าแบบลีสซิ่งไม่ต้องนำหลักประกันอื่นใดมาค้ำประกันในการเช่าระยะยาวที่จัดทำในลักษณะการเช่าแบบลีสซิ่งนั้น เพราะใช้สินทรัพย์ที่เช่าเป็นหลักประกันได้เอง

5. ควรมีการจัดทำงบการเงินที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร เช่น มีงบย่อยของแต่ละสาขาว่าแต่ละสาขามีผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาในครั้งต่อไป

การศึกษาในครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาถึงแนวปฏิบัติทางการบัญชีและการรับรู้รายได้ของกิจการลีสซิ่ง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เท่านั้น อีกทั้งมีข้อจำกัดของเวลาและข้อจำกัดของกิจการที่ทำการศึกษา ดังนั้นในอนาคตต่อไปควรศึกษาถึงแนวปฏิบัติทางการบัญชีและการรับรู้รายได้ของกิจการลีสซิ่ง ที่จดทะเบียนในเขตอื่น เช่น กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นกิจการที่จดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์ด้วย เพื่อที่จะได้ทราบถึงวิธีการทางการบัญชีและการรับรู้รายได้ในภาพที่ชัดเจนมากกว่านี้